

N:o 14.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid, och till lag om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906; gifven Stockholms slott den 11 december 1908.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

1:o lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag;

2:o lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid; och

3:o lag om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906.

Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Albert Petersson.

Förslag

till

L a g

angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag.

Med upphäfvande af förordningen den 30 maj 1873 angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, förordnas som följer:

1 §.

Har den, som blifvit dömd till straffarbete på viss tid eller till fängelse eller arrest, icke besvärat sig öfver utslaget inom den för ändringsökande föreskrifna tid, eller har han före besvärstidens utgång, i den ordning denna lag bestämmer, förklarat sig nöjd med utslaget och villig att undergå den ådömda bestraffningen; då skall straffet genast gå i verkställighet utan hinder af åklagares eller målsägandes besvär.

Är målet i hvad den dömda rör af domstolen underställdt högre rätts pröfning, eller är straffdomen villkorlig, äge hvad nu är sagdt ej tillämpning.

2 §.

Vill någon, som hålles häktad, afgifva förklaring, hvarom i 1 § är sagdt, skall det i vittnens närvaro ske: om den dömda förvaras i länsfängelse, inför dess föreståndare; om den dömda hålles i militärhäkte, inför den befälhafvare, som öfver häktet har uppsikt; och i öfriga fall

inför tillsyningsmannen eller föreståndaren vid häktet. Vid länsfängelse må dock förklaringen upptagas jämväl af Konungens befallningshafvande. Ej må förklaringen gälla, där ej vid tiden för dess afgifvande utslaget eller rättens eller domarens bevis om den ådömda bestraffningen och den utgång i öfrigt, målet såvidt den dömda rör genom utslaget erhållit, kommit den myndighet till handa, hvarom nu är sagdt, samt den dömd, före den dag, då förklaringen afgifves, och efter den dag, då utslaget för honom vid rätten afkunnades eller, om det ej sålunda afkunnats, blef honom annorledes delgifvet, inom fängelse haft betänketid under två dagar i följd.

3 §.

Är den dömd icke häktad, äge han, med aflämnande af utslaget eller sådant bevis som i 2 § sägs, afgifva den i 1 § omförmälda förklaring, där straffet skall af militärbefälhafvare befordras till verkställighet, i vittnens närvaro inför denne och i annat fall inför Konungens befallningshafvande eller magistrat eller, i vittnens närvaro, inför tillsyningsman eller föreståndare vid häkte, ordförande i magistrat, polismästare eller kronofogde.

4 §.

Den myndighet, inför hvilken förklaring enligt 2 eller 3 § afgifvits, skall ofördröjligen afsända underrättelse därom till den domstol, som ägt upptaga besvär öfver utslaget.

5 §.

Förklaring, som afgifvits i öfverensstämmelse med hvad i 2 och 3 §§ är för hvarje fall stadgadt, må icke återtagas. Har den dömd, innan förklaringen afgifves, besvärat sig öfver utslaget, skola besvären anses vara genom förklaringen återkallade.

6 §.

Varder straff, hvars verkställighet börjat, af öfverrätt skärpt, skall bestraffningen ändock fortgå enligt underrättens utslag, till dess den

dömde, på sätt i denna lag är sagdt, förklarat sig nöjd med öfverrättens utslag eller detta eljest emot honom vunnit laga kraft.

7 §.

Då straff, som den dömden undergått, skall å annat frihetsstraff afräknas, förfares enligt de i 4 kap. 6 och 8 §§ af allmänna strafflagen och 32 § af strafflagen för krigsmakten stadgade grunder.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1910.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid.

Härigenom förordnas, att 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vid verkställighet af utslag, hvarigenom någon, som hålles häktad, blifvit dömd till straffarbete eller fängelsestraff, skall strafftiden räknas: om utslaget meddelats af Konungen, från den dag, då det ankommer till den myndighet, som har att om verkställigheten förordna; om den dömden i föreskrifven ordning förklarar sig nöjd med utslaget, från den dag, å hvilken förklaringen afgifves; och i öfriga fall från den dag efter utslagets ankomst till nämnda myndighet, då utslaget mot den dömden vinner laga kraft, eller, om utslaget äger laga kraft å ankomstdagen, från denna dag.

Vistas den, som skall undergå straffarbete eller fängelsestraff, på fri fot, skall strafftiden räknas från den dag, då han för straffets undergående intages i fängelse, däröfver tillsyn utöfvas af myndighet, som är behörig att om verkställigheten förordna.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1910.

Förslag
till
L a g
om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning
den 22 juni 1906.

Härigenom förordnas, att 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Har Konungens befallningshafvande återkallat villkorligt medgifven frihet, och vill den frigifne söka ändring i beslutet, äger han inom åttonde dagen efter det beslutet honom delgifvits till Konungens befallningshafvande eller till tillsyningsman vid häkte, där han förvaras, ingifva sina till Konungen ställda besvär. Är klaganden häktad och behöver han biträde vid besvärens författande, foge Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet anstalt, att det erhålles. Besvär, som ingifvits till tillsyningsman, insände han ofördröjligen till Konungens befallningshafvande.

Inkomna besvär åligge Konungens befallningshafvande att, så fort ske kan, till Konungens nedre justitierevision insända tillika med de till målet hörande handlingar.

I fråga om beslutets verkställighet före besvärstidens utgång skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad särskildt finnes stadgadt angående verkställighet af straff, ådömdt genom utslag, som ej vunnit laga kraft.

Konungens befallningshafvandes beslut angående varning må ej öfverklagas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1910.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 2 oktober 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Albert Petersson anmälde Riksdagens skrifvelse den 28 mars 1905, hvaruti Riksdagen med anledning af en utaf dess justitieombudsman gjord framställning anhållit, det täcktes Kungl. Maj:t låta utreda, under hvilka villkor utslag, därigenom någon blifvit dömd till frihetsstraff på viss tid eller till bötesstraff och hvilket ej underställts högre rätts pröfning, kunde utan hinder af att det ej vunnit laga kraft befordras till verkställighet, samt låta utarbета och för Riksdagen framlägga det förslag till lag, hvartill denna utredning kunde finnas gifva anledning.

Efter att hafva redogjort såväl för skrifvelsens innehåll som för vissa delar af justitieombudsmannens framställning, anförde departementschefen:

»Vid 1902 års riksdag framlade Kungl. Maj:t ett förslag till lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag. Den föreslagna lagen skilde sig från gällande förordning i ämnet, af den 30 maj 1873, hufvudsakligen däruti, att lagen afsåg jämväl icke häktad person samt ej blott straffarbete på viss tid och fängelse, utan äfven arreststraff. Förslaget blef i allt väsentligt tillstyrkt af lagutskottet, hvars hemställan bifölls af första kammaren. Men andra kammaren afslög, dock med knapp majoritet, såväl utskottets som Kungl. Maj:ts förslag.

Den utgång, frågan sålunda erhöll vid 1902 års riksdag, torde i ej ringa mån orsakats däraf, att de då framställda förslagen i likhet med 1873 års förordning icke medgäfvos verkställighet af sådana ännu ej laga kraft vunna utslag, hvarigenom böter ådömts. Och den af mig nu anmälda riksdagsskrifvelsen lär äfven äsyfta, att i ett sammanhang regleras alla de fall, då icke laga kraft ägande straffdomar må verkställas — ehvad straffet är böter eller frihetens förlust.

*Förslagets
begränsning:
verkställig-
het af fri-
hetsstraff,
men ej bötes-
straff.*

Det torde dock ej kunna förnekas, att frågan om verkställighet af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, ställer sig helt olika då straffet är böter och när den dömden fått sig frihetsstraff ålagdt. I förra händelsen är, helt naturligt, intresset närmast knutet till de fall, där tillgång saknas till böternas gäldande och således ett förvandlingsstraff måste inträda. I själfva verket gäller det icke betalning af böterna utan aftjänande af förvandlingsstraffet. Det är då klart, att verkställighetsfrågan, såvidt rör bötesbeslut, måste väsentligen bero af, under hvilka förutsättningar ett förvandlingsstraff anses böra tillgripas.

Innevarande års Riksdag har i skrifvelse till Eders Kungl. Maj:t hemställt om en revision af gällande stadganden rörande såväl själfva bötesstraffet som bötesförvandlingsstraffet. I denna skrifvelse, hvilken jag torde få vid annat tillfälle anmäla inför Eders Kungl. Maj:t såsom särskildt ärende, framhålles bland annat, hurusom det från alla synpunkter sedt måste anses lämpligast, att förvandlingsstraffets förekomst i möjligaste mån inskränkes och de till böter dömda i stället tillhållas att inbetala de ådömda beloppen. I sådant afseende påpekas såsom ändamålsenligt, att lagbestämmelser meddelas, enligt hvilka anstånd skulle kunna för viss tid lämnas den dömden med böternas betalande eller genom hvilka tillfälle bereddes honom att i mindre poster efter lägenhet inom viss begränsad tid erlägga sina böter. Jag lär icke behöfva anföra mera ur denna riksdagsskrifvelse för att det må anses ådagalagd, att frågan om verkställighet af icke laga kraft ägande bötesbeslut lämpligen bör lösas i samband med det nu väckta spörsmålet om revision af de rörande bötesstraffet i öfrigt gällande stadganden.

Det är emellertid uppenbart, att en sådan revision icke kan medhinnas inom den närmaste framtiden. Å andra sidan har det visat sig, att de i 1873 års förordning gifna bestämmelser om upptagande af s. k. nöjdförklaring medföra i visst afseende sådana olägenheter, att ändring däri bör ofördröjligen vidtagas. Vid dessa förhållanden och då, efter min mening, något nödvändigt samband icke råder mellan den år 1902 föreslagna lagstiftningen och frågan om verkställighet af icke laga kraft ägande bötesutslag, har jag ej tvekat att, ehuru sistnämnda fråga nu måste lämnas å sido, upptaga till behandling icke blott den detalj i 1873 års förordning, som jag nyss berört, utan hela det ämne, hvilket utgjorde föremål för 1902 års förslag. Om nyttan och behofvet af att verkställighet utaf icke laga kraft ägande brottmålsutslag medges i den utsträckning, som med nämnda förslag afsågs, torde meningarna knappast vara delade. Att låta med denna reform anstå, till dess den vanskliga frågan om bötesstraffets och bötesförvandlingsstraffets lämpliga reglering blifvit mogen för sin lösning, kan då icke vara välbetänkt.

I detta sammanhang torde jag böra omnämna en den 11 nästlidne september inkommen skrifvelse från Riksdagens justitieombudsman. Jag erinrar, att Eders Kungl. Maj:t i den till innevarande års Riksdag aflåtna proposition angående ny strafflag för krigsmakten jämväl till Riksdagens antagande framlade ett lagförslag om sådan ändring i 1873 års förordning, att denna blefve tillämplig å arreststraff. Riksdagen förkastade emellertid lagförslaget, enär det icke syntes föreligga tillräcklig anledning att endast till partiell behandling upptaga den genom 1905 års riksdagsskrifvelse väckta frågan om en revision af berörda förordning, utan torde vara lämpligare att låta denna fråga på en gång i sin helhet finna en lösning. I ofvannämnda skrifvelse har justitieombudsmannen nu ansett sig böra framhålla, att, därest en allmän revision af 1873 års förordning icke kan med det snaraste komma till stånd, billigheten kräfver, att Eders Kungl. Maj:ts för 1908 års Riksdag framlagda förslag ånyo tages under ompröfning.»

Departementschefen redogjorde nu närmare för 1902 års proposition i ämnet och lagutskottets däröfver afgifna utlåtande. Med förmålan, att yttrande i anledning af Riksdagens skrifvelse den 28 mars 1905 inkommit från Konungens samtliga befallningshafvande, lämnade departementschefen vidare en sammanfattande framställning af yttrandenas innehåll, såvidt angår verkställighet af frihetsstraff, och fortsatte härefter:

»Lagutskottets förslag år 1902 innehöll — i motsats till Kungl. Maj:ts proposition, men med stöd af hvad högsta domstolen enhälligt tillstyrkt — att den dömde ägde förklara sig nöjd med utslaget, äfven om hos vederbörande myndighet icke funnes tillgängligt ett fullständigt exem-

Bör utslag vara tillgängligt vid nöjdförklaring?

plar af utslaget utan blott 'rättens eller domarens bevis om den ådömda bestraffningen och hvad i öfrigt genom utslaget blifvit den dömde ålagdt'. I den vid nämnda års riksdag starkt omtvistade frågan, huruvida utskottets förslag borde härutinnan antagas, hafva så godt som alla nu hörda myndigheter ställt sig på utskottets sida. Och då det icke lärer kunna åläggas underrätterna att samtidigt med utslags afkunnande hålla utskrifter därpå tillgängliga för parterna, finner äfven jag ett stadgande i den af lagutskottet anvisade riktning vara nödigt för att icke straffverkställigheten må till men för den dömde fördröjas.

Det har anmärkts, att de af utskottet använda ordalag om bevisets innehåll vore ofullständiga och vilseledande. Ehuru detta ej framginge af utskottets lagförslag, borde ju beviset angifva, bland annat, att utslaget ej underställts högre rätts pröfning eller huruvida den dömde blifvit ställd under framtiden för någon i målet åtalad förbrytelse. Hvad sålunda blifvit anmärkt torde böra föranleda någon jämkning i de af utskottet nyttjade uttryck. Och om formulär upprättas till ledning vid affattandet af bevisen, synes all fara för att icke vederbörlig noggrannhet därvid iakttages vara undanröjd.

De betänkligheter, som inom 1902 års Riksdag uttalades i fråga om utskottets förslag i förevarande hänseende, voro grundade jämväl därpå, att förslaget ansågs komma i strid med 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid. Detta lagrum, anmärkte man, förutsatte uppenbarligen, att utslaget skall vara ankommet till den verkställande myndigheten, innan nöjdförklaring kan komma i fråga. Därest utskottets förslag blefve upphöjdt till lag, utan att samtidigt jämkning ägde rum uti 1898 års lag, skulle rätt stora tolkningssvårigheter uppstå.

Det synes äfven mig ovedersägligt, att affattningen af 1 § i nyssnämnda lag ej rätt väl öfverensstämmer med de af mig ifrågasatta nya regler om nöjdförklaring. En omredigering af samma § torde alltså böra vidtagas, ehuru visserligen, enligt min mening, den bristande öfverensstämmelsen näppeligen skulle komma att i praktiken medföra olägenheter.

Hvilka myndigheter må upptaga nöjdförklaring?
a) af häktad.

Jämlikt 1873 års förordning skall den häktades nöjdförklaring afgifvas: om han förvaras i länsfängelset inför Konungens befallningshafvande, men i annat fall inför tillsyningsmannen eller föreståndaren vid häktet i vittnens närvaro. I förenämnda proposition och utskotts förslag var detta stadgande bibehållet, allenast med det förtydligande tillägg att, om den dömde hålles i militärhäkte, förklaringen skall i vittnens närvaro afgifvas inför den befälhafvare, som har uppsikt öfver häktet.

Emellertid blef redan af en reservant inom utskottet framhållet det oegentliga däri, att föreståndare för länsfängelse ej skulle äga den behörighet att upptaga nöjdförklaring, hvilken dock tillkomme föreståndare vid de mindre häktena. Det är också i förevarande hänseende som, på sätt jag förut antydt, en ändring i 1873 års förordning synes mig böra utan dröjsmål vidtagas.

Den skyldighet att mottaga nöjdförklaring, som åligger Konungens befallningshafvande och som, jämlikt 8 § i lagen angående lösdrifvares behandling den 12 juni 1885, afser äfven till tvångsarbete dömda, har nämligen flerstädes visat sig oskäligt betungande samt hinderlig för denna myndighets öfriga uppgifter. Och om än detta närmast berott af att, på sätt stadgas i reglementet för läns- och kronocellfängelserna i riket af den 28 maj 1867, kansliförhör med fånge bör förrättas inom fängelset och att således befallningshafvanden har att dit förflytta sig, bör uppenbarligen någon ändring i sistnämnda stadgande icke ifrågasättas.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län har nu i särskild underdånig skrifvelse af den 17 april 1906 hemställt om sådana åtgärder, att länsstyrelse blefve befriad från skyldigheten att emottaga nöjdförklaring. I skrifvelsen omnämnes, att befallningshafvanden nödgats för upptagande af dylik förklaring hålla sammanträde å länsfängelset 111 gånger år 1903, 119 gånger under 1904 och 117 under år 1905. Det framhålles, att länsstyrelsens tid sålunda i icke ringa grad tagits i anspråk för sammanträden å länsfängelset och att detta torde i ännu högre grad blifva fallet, sedan fängelset flyttats till Härlanda. Våglängden mellan länsstyrelsens ämbetslokal och det nya fängelset utgjorde nämligen 3,700 meter.

Jag erinrar, att det nya fängelset å Härlanda invid Göteborg blifvit under år 1907 upplåtet till begagnande.

Öfver den sålunda gjorda framställningen från Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län hafva yttranden inkommit från öfriga länsstyrelser. Dessa hafva, utan undantag, tillstyrkt densamma. Och fångvårdsstyrelsen har redan i utlåtande den 16 juni 1896 uttalat sig för den ifrågasatta författningsändringen, hvilken äfven jag nu vill förorda. De nya bestämmelserna torde böra affattas så, att Konungens befallningshafvande icke betages rätt att, när så pröfvas lämpligt, själf upptaga nöjdförklaringar inom länsfängelset.

Om, på sätt förut är nämndt, uttrycklig föreskrift meddelas därom, att nöjdförklaring af den, som hålles i militärhäkte, skall afgifvas inför vederbörande befälhafvare, lär det vara tydligt, att en sålunda afgifven

förklaring äger under alla förhållanden samma laga verkan som nöjdförklaring inför civil myndighet. Enligt hvad Riksdagens justitieombudsman påpekat i en till Kungl. Maj:t ingifven skrifvelse af den 30 december 1905 hafva nu gällande stadganden blifvit af vissa länsstyrelser så tolkade, att en nöjdförklaring inför militärbefälhafvare saknar all betydelse i de fall, där befälhafvaren finner sig förhindrad att verkställa utslaget. En dylik mening synes mig vara uppenbart oförenlig med den tilltänkta nya bestämmelsen.

b) af icke häktad.

Behörighet att emottaga nöjdförklaring af den, som icke är häktad, tillkom enligt 1902 års proposition militärbefälhafvare, om straffet skulle af honom befordras till verkställighet, men eljest icke någon annan myndighet än Konungens befallningshafvande. I sitt utlåtande öfver propositionen framhöll lagutskottet såsom önskvärdt, att sådan befogenhet tillerkändes jämväl magistrat, borgmästare och kronofogde; möjligen borde äfven länsman ifrågakomma samt, för vissa fall, tillsyningsman vid kronohäkte. Det af utskottet afgifna lagförslaget öfverlämnade åt Konungen att bestämma, hvilka myndigheter skulle i förevarande hänseende äga samma behörighet som Konungens befallningshafvande.

Det synes mig obestriddigt att, såvida ej det åsyftade snabbare verkställandet af straffdomar öfver icke häktade skall uteblifva, afgifvandet af nöjdförklaring bör för dem på allt sätt underlättas. Den myndighet, till hvilken den icke häktade skall hafva att för nöjdförklaringen vända sig, måste för honom vara lätt tillgänglig, och uppenbart är, att det ur denna synpunkt icke kan vara tillfredsställande att hänvisa honom allenast till Konungens befallningshafvande. Den icke häktade torde sålunda böra få afgifva sin förklaring ej blott, liksom den häktade, inför tillsyningsman och föreståndare vid fängelse, utan äfven inför magistrat, borgmästare, polismästare och kronofogde. Däremot har, såsom mig synes med rätta, framhållits, att länsman, hvilken i regeln varit åklagare i målet, ej lämpligen bör erhålla befogenhet att upptaga den dömdes nöjdförklaring.

På sätt inom Riksdagen blifvit mot lagutskottets förslag anmärkt, torde i själfva lagen böra nämnas de myndigheter, inför hvilka nöjdförklaring må afgifvas af icke häktade.

I de delar, hvarom jag hittills ej särskildt talat, läser lagutskottets ofta nämnda förslag böra följas. Med anledning af de ändringar, som år 1906 vidtagits i 4 kap. af allmänna strafflagen, torde dock i lagförslaget 4 § hänvisning böra ske äfven till samma kap:s 8 §.

Enligt 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906 skall, därest Konungens befallningshafvande återkallat villkorligt medgifven frihet och den frigifne blifvit häktad, i fråga om beslutets verkställighet före besvärstidens utgång i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad särskildt finnes stadgad angående verkställighet af straff, ådömdt genom utslag, som ej vunnit laga kraft. De nya bestämmelserna i sistberörda ämne torde böra föranleda sådan ändring af omförmälda lagrum, att dessa bestämmelser skola vinna tillämpning med afseende å Konungens befallningshafvandes beslut angående återkallelsen, äfven i det fall att den frigifne icke häktats.

Jag har, i öfverensstämmelse med hvad jag nu yttrat, låtit inom justitiedepartementet utarbета förslag till dels *lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, dels lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid, dels ock lag om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906.* Det är tydligt att, därest förstnämnda förslag upphöjes till lag, åtskilliga ändringar och tillägg i administrativa författningar blifva erforderliga, särskildt med hänsyn till möjligheten att afgifva nöjdförklaring på grund af ett blott bevis om utslaget innehåll. Förslag i dessa hänseenden lärer jag dock ej böra för närvarande framställa.»

Sedan departementschefen härefter uppläst lagförslagen, af den lydelse bilagorna A, B och C vid detta protokoll utvisa, hemställde han, att högsta domstolens utlåtande öfver förslagen måtte, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, inhämtas genom utdrag af protokollet.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan tacktes Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet

Erik Ölander.

*Bilaga A.***Förslag**

till

L a g

angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag.

Med upphäfvande af förordningen den 30 maj 1873 angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, förordnas som följer:

1 §.

Har den, som blifvit dömd till straffarbete på viss tid eller till fängelse eller arrest, icke besvärat sig öfver utslaget inom den för ändringsökande föreskrifna tid, eller har han före besvärstidens utgång, i den ordning denna lag bestämmer, förklarat sig nöjd med utslaget och villig att undergå den ådömda bestraffningen; då skall straffet genast gå i verkställighet utan hinder af åklagares eller målsägandes besvär.

Är utslaget af domstolen underställt högre rätts pröfning, äge hvad nu är sagdt ej tillämpning.

2 §.

Vill någon, som hålles häktad, afgifva förklaring, hvarom i 1 § är sagdt, skall det i vittnens närvaro ske: om den dömda förvaras i länsfängelse, inför dess föreståndare; om den dömda hålles i militärhäkte, inför den befälhafvare, som öfver häktet har uppsikt; och i öfriga fall inför

tillsyningsmannen eller föreståndaren vid häktet. Vid länsfängelse må dock förklaringen upptagas jämväl af Konungens befallningshafvande. Ej må förklaringen gälla, där ej vid tiden för dess afgifvande utslaget eller rättens eller domarens bevis om den ådömda bestraffningen och den utgång, målet i öfrigt genom utslaget erhållit, kommit den myndighet till handa, hvarom nu är sagdt, samt den dömde, före den dag, då förklaringen afgifves, och efter den dag, då utslaget för honom vid rätten afkunnades eller, om det ej sålunda afkunnats, blef honom annorledes delgifvet, haft två dagars betänketid inom fängelset.

3 §.

Är den dömde icke häktad, äge han, med aflämnande af utslaget eller sådant bevis som i 2 § sägs, afgifva den i 1 § omförmälda förklaring, där straffet skall af militärbefälhafvare befordras till verkställighet, i vittnens närvaro inför denne och i annat fall inför Konungens befallningshafvande eller magistrat eller, i vittnens närvaro, inför tillsyningsman eller föreståndare vid häkte, ordförande i magistrat, polismästare eller kronofogde.

4 §.

Den myndighet, inför hvilken förklaring enligt 2 eller 3 § afgifvits, skall ofördröjligen afsända underrättelse därom till den domstol, som ägt upptaga besvär öfver utslaget.

5 §.

Förklaring, som afgifvits i öfverensstämmelse med hvad i 2 och 3 §§ är för hvarje fall stadgadt, må icke återtagas. Har den dömde, innan förklaringen afgifves, besvärat sig öfver utslaget, skola besvären anses vara genom förklaringen återkallade.

6 §.

Varder straff, hvars verkställighet börjat, af öfverrätt skärpt, skall bestraffningen ändock fortgå enligt underrättens utslag, till dess den dömde, på sätt i denna lag är sagdt, förklarar sig nöjd med öfverrättens utslag eller detta eljest emot honom vunnit laga kraft.

7 §.

Då straff, som den dömda undergått, skall å annat frihetsstraff af-
räknas, förfäres enligt de i 4 kap. 6 och 8 §§ af allmänna strafflagen
och 32 § af strafflagen för krigsmakten stadgade grunder.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1910.

Bilaga B.

Förslag

till

L a g

om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid.

Häri genom förordnas, att 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid, skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vid verkställighet af utslag, hvarigenom någon, som hålles häktad, blifvit dömd till straffarbete eller fängelsestraff, skall strafftiden räknas: om utslaget meddelats af Konungen, från den dag, då det ankommer till den myndighet, som har att om verkställigheten förordna; om den dömd i föreskrifven ordning förklarar sig nöjd med utslaget, från den dag, å hvilken förklaringen afgifves; och i öfriga fall från den dag efter utslagets ankomst till nämnda myndighet, då utslaget mot den dömd vinner laga kraft, eller, om utslaget äger laga kraft å ankomstdagen, från denna dag.

Vistas den, som skall undergå straffarbete eller fängelsestraff, på fri fot, skall strafftiden räknas från den dag, då han för straffets undergående intages i fängelse, däröfver tillsyn utöfvas af myndighet, som är behörig att om verkställigheten förordna.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1910.

*Bilaga C.***Förslag**

till

Lag**om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning
den 22 juni 1906.**

Härigenom förordnas, att 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Har Konungens befallningshafvande återkallat villkorligt medgifven frihet, och vill den frigifne söka ändring i beslutet, äger han inom åttonde dagen efter det beslutet honom delgifvits till Konungens befallningshafvande eller till tillsyningsman vid häkte, där han förvaras, ingifva sina till Konungen ställda besvär. Är klaganden häktad och behöfver han biträde vid besvärens författande, foga Konungens befallningshafvande eller tillsyningsmannen vid häktet anstalt, att det erhålles. Besvär, som ingifvits till tillsyningsman, insände han ofördröjligen till Konungens befallningshafvande.

Inkomna besvär åligge Konungens befallningshafvande att, så fort ske kan, till Konungens nedre justitierevision insända tillika med de till målet hörande handlingar.

I fråga om beslutets verkställighet före besvärstidens utgång skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse hvad särskildt finnes stadgadt angående verkställighet af straff, ådömdt genom utslag, som ej vunnit laga kraft.

Konungens befallningshafvandes beslut angående varning må ej öfverklagas.

Denna lag skall träda i kraft den 1 januari 1910.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kungl. Maj:ts högsta domstol onsdagen den 21 oktober 1908.

Tredje rummet.

Närvarande:

Justitieråden: LILIENBERG,
LINDBÄCK,
CASSEL,
SILVERSTOLPE,
SKARSTEDT.

T. f. byråchefen Wedberg fortsatte och avslutade föredragningen af de till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlämnade, i prokollet för den 20 oktober 1908 omförmälda förslag till lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid, och lag om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906; varande förslagen bilagda detta protokoll.

1:o)

Förslag till lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag.

Mot förslaget framställdes följande anmärkningar:

1 §.

Justitieråden *Silverstolpe* och *Skarstedt* förenade sig om följande yttrande:

»Då den föreslagna lagen icke vore afsedd att tillämpas beträffande arreststraff, som med föranledande af bestämmelserna i strafflagen för krigsmakten blifvit af befälhafvare ålagdt, syntes det önskligt, att första stycket af förevarande § erhöles en affattning, som tydligt angåfve, att förslagens bestämmelser angående verkställighet af arreststraff hänförde sig allenast till dylikt straff, som blifvit någon af domstol ådömdt.»

Justitieråden *Lilienberg*, *Cassel*, *Silverstolpe* och *Skarstedt* erinrade, att hvad i berörda stycke stadgades angående verkställighet af straffarbete och fängelsestraff icke stämde rätt väl öfverens med den enligt lagen om villkorlig straffdom den 22 juni 1906 domstol tillagda befogenhet att för visst fall förordna om anstånd med verkställighet af straff, som nyss sagts.

Beträffande den i andra stycket af ifrågavarande § upptagna undantagsbestämmelsen anmärkte justitieråden *Lilienberg*, *Silverstolpe* och *Skarstedt*, att nämnda bestämmelse skulle, sådan den affattats, i strid mot hvad som finge antagas vara åsyftadt, föranleda att, när någon blifvit dömd till straff genom utslag, som allenast i fråga om annan eller andra i samma mål tilltalade underställts högre rätts pröfning, icke heller i afseende å den förstnämnde föreskrifterna i första stycket af §:en komme att äga tillämpning; och hemställde justitieråden att, till förebyggande häraf, affattningen af ifrågavarande stycke måtte jämkas till öfverensstämmelse med de i 25 kap. 9 § rättegångsbalken i fråga om underställning använda ordalag.

2 §.

Justitieråden *Lilienberg*, *Cassel*, *Silverstolpe* och *Skarstedt* ansågo det böra med full tydlighet uttalas, att sådant bevis, som omförmäldes i denna §, allenast såvidt anginge den person, om hvars bestraffning fråga vore, borde innehålla uppgift om målets utgång.

Justitierådet *Silverstolpe*, med hvilken justitierådet *Lilienberg* instämde, yttrade:

»De i slutet af 2 § förekommande orden 'inom fängelset' äro hämtade från nu gällande förordning i ämnet den 30 maj 1873. Vid tillämpningen af nämnda förordning hafva emellertid dessa ord gifvit anledning till skiljaktiga meningar, såsom framgår af ett rättsfall, afgjort genom Kungl. Maj:ts utslag den 3 september 1901. Under det man å ena sidan ansett, att de två dagar, som utgöra betänketiden, måste vara tillbragta inom det fängelse, vid hvilket nöjdförklaringen upptages, har man å andra

sidan funnit det vara tillfyllest, att den dömde före förklaringens afgifvande haft betänketid i två dagar, under hvilka han suttit i häkte, oafsedt hvar detta ägt rum. Då den förra af dessa meningar synes närmast ansluta sig till stadgandets ordalag, men den senare åsikten gjort sig gällande i Kungl. Maj:ts omförmälda utslag, torde det anmärkta uttrycket böra förtydligas; och hemställer jag, att detta måtte ske så, att stadgandet bringas till öfverensstämmelse med sistberörda åsikt.»

Justitierådet *Skarstedt*, med hvilken justitierådet *Cassel* förenade sig, anförde:

»För giltigheten af häktad persons nöjdförklaring synes mig icke med nödvändighet böra uppställas det villkor, att den dömde tillbragt de två dagar, som utgöra betänketiden, inom det fängelse, där nöjdförklaringen upptages, utan torde det vara tillräckligt, att han under två på hvarandra följande dagar haft betänketid i häkte, oafsedt hvilket detta är. Då emellertid förslaget, att döma af ordalagen, synes ansluta sig till förstnämnda, strängare uppfattning, hemställer jag, att förslaget i angifna syfte underkastas erforderlig jämkning.»

2:o)

Förslag till lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid.

Justitierådet *Skarstedt*, med hvilken justitierådet *Silverstolpe* instämde, anförde:

»De i den föreslagna lagen angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, upptagna nya reglerna angående nöjdförklaring af person, som dömts till straffarbete eller fängelse, hafva ansetts medföra behof af en del jämkningar i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid. Då i förstnämnda lag, i olikhet med förordningen den 30 maj 1873, lämnas bestämmelser, enligt hvilka uti de i sagda lag angifna hänseenden arreststraff i visst fall likställts med straffarbete på viss tid och fängelse, synes det mig kunna med fog ifrågasättas, huruvida icke detta förhållande lämpligen bort föranleda till att nyssnämnda 1898 års lag underkastats en mera fullständig revision, så att den komme att innefatta nödiga föreskrifter jämväl beträffande beräkning af strafftid när fråga är om arreststraff, ådömdt af domstol.»

Justitieråden *Lilienberg, Lindbäck* och *Cassel* lämnade förslaget utan anmärkning.

3:o)

Förslag till lag om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906.

Högsta domstolen lämnade förslaget utan anmärkning.

Ur protokollet

Erik Ölander.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 11 december 1908.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,

Statsråden: ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
SWARTZ,
grefve HAMILTON,
grefve EHRENSVÄRD,
MALM.

Justitieråden: BILLING,
RAMSTEDT.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Albert Petersson anmälde högsta domstolens genom utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden för den 2 oktober 1908 inhämtade utlåtande öfver de vid samma protokoll fogade förslag till

lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag;

lag om ändrad lydelse af 1 § i lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid; och

lag om ändrad lydelse af 12 § i lagen angående villkorlig frigifning den 22 juni 1906.

Efter att hafva redogjort för utlåtandets innehåll anförde departementschefen:

»Med anledning af de anmärkningar, som inom högsta domstolen framstälts mot förslaget till lag angående verkställighet i vissa fall af straff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, har jag låtit inom justitiedepartementet vidtaga några ändringar däri. Att förslagets bestämmelser ej afse sådant arreststraff, som blifvit af befälhafvare ålagdt, har jag dock ansett med önskvärd tydlighet framgå af ordalagen i 1 §:ens första stycke, hvilket alltså i det omarbetade förslaget bibehållits oförändradt.

I fråga om beräkningen af den två dagars betänketid, som häktad person skall hafva åtnjutit, innan nöjdförklaring må med laga verkan af honom afgifvas, äro de ledamöter i högsta domstolen, hvilka härom yttrat sig, i viss mån af olika mening. Så till vida äro de ense, som de finna det icke kunna tillåtas, att betänketiden löper medan den dömde vistas utom fängelse, exempelvis för transport till annan ort, och, å andra sidan, icke böra fordras, att de två dagarna tillbragts i just det fängelse, vid hvilket nöjdförklaringen upptages. Men under det två justitieråd uttalat, att betänketiden bör hafva åtnjutits under två på hvarandra följande dagar, synas tvänne andra justitieråd vara af den uppfattning att, om afbrott skett i vistelsen inom häkte, dagarna närmast före och efter afbrottet må sammanräknas. Då syftet med ifrågavarande bestämmelse i förslaget läser bäst tillgodoses genom ett stadgande i den af förstnämnda båda justitieråd angifna riktning, har vid omredigering af sista punkten i 2 § dessa justitieråds hemställan blifvit följd.

Af två ledamöter i högsta domstolen har blifvit ifrågasatt, huruvida icke lagen den 1 juli 1898, innefattande vissa bestämmelser om beräkning af strafftid, bort underkastas en mera fullständig revision, så att den komme att innehålla nödiga föreskrifter jämväl beträffande beräkning af strafftid när fråga är om arreststraff, ådömdt af domstol. Såvidt för mig är känt, har dock något behof af sådan revision icke hittills förspotts; ej heller har fråga därom väckts, när förslag tidigare varit å bane att låta arreststraff, ådömdt genom icke laga kraft ägande utslag, bringas till verkställighet i likhet med straffarbete på viss tid och fängelse.»

Departementschefen föredrog härefter ofvan först nämnda lagförslag i den lydelse, detsamma efter de vidtagna ändringarna erhållit, samt hemställde, att det sålunda föredragna förslaget jämte de båda andra af högsta domstolen granskade lagförslagen måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom nådig proposition framläggas för Riksdagen till antagande.

Denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla; och skulle till Riksdagen aflåtas proposition af den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet

Erik Ölander.
